

★ GROEP 4 ★ 10 TOT 12 JAAR

ALARM OP SPITSBERGEN

Dixie Dansercoer en Reina Ollivier

Wilbert van der Steen (ill.)

Clavis

(door Emilie Vanpeteghem)

OVER DE MAKERS

Reina Ollivier (1956) behaalde het diploma van licentiaat in de Germaanse Filologie aan de K.U. Leuven en studeerde verschillende talen zodat ze zoveel mogelijk boeken in hun oorspronkelijke versie kan lezen: Engels, Frans, Duits, Spaans, Italiaans, Zweeds, Deens en Noors. Ze gaf een tijdje les maar werkt nu fulltime als auteur en vertaler. In 1999 verscheen haar eerste jeugdboek bij uitgeverij Lannoo: 'Wat jij niet weet', over een jongen die worstelt met zijn gevoelens van verliefdheid. Voor jonge kinderen maakte Reina Ollivier samen met illustratrice An Candaele een reeks prentenboeken over de fantasievolle

en ondernemende kleuter Rune. Gevoelens en communicatie spelen een belangrijke rol in haar werk. Reina Ollivier schrijft en vertaalt al jarenlang voor verschillende tijdschriften van uitgeverij Averbode. Daarnaast beoordeelt en vertaalt ze ook buitenlandse kinder- en jeugdboeken voor Clavis, Davidsfonds/Infodok, Averbode/Altiora en Lannoo. Haar eerste vertaling dateert van 1985. In maart 2005 kreeg Reina Ollivier een Boekenwelp voor het beste jeugdboek in vertaling, nl. "Als ik niet toevallig de hond van tante Doris verwisseld had" (van Ingelin Angerborn, Lannoo). In 2009 ontving ze een Boekenwelp voor haar vertaling van "De dag dat ik een hond wilde zijn" van dezelfde auteur. (<http://jeugdliteratuur.org/auteurs/reina-ollivier>)

Dixie (Dirk) Dansercoer (Nieuwpoort; 12 juli 1962) is een Vlaams poolreiziger. Hij ondernam reeds meerdere expedities naar Antarctica en het Hoge Noorden. Samen met Alain Hubert trok hij in 1997-1998 over de Zuidpool. Zij legden in 99 dagen bijna 3.932 km af (een record). In 2005 zou hij de Beringstraat oversteken vanuit Alaska tot in Siberië al zwemmend, lopend, peddelend en skiënd. Door klimatologische omstandigheden hebben ze deze expeditie niet kunnen afronden. In 2002 trachtte hij met Alain Hubert het Arctica gebied over te steken in 100 dagen, een barre

tocht van 2400 km. Na 30 dagen waren ze slechts 246 km ver, 1303 km verwijderd van de Noordpool. Een doel konden ze niet meer halen: de volledige oversteek zonder hulp van buitenuit. Ze hadden immers maar voor 100 dagen voeding in hun sleden. Later moesten ze, geremd door het brokkelige ijssterrein en open stukken water, ook verzaken aan hun neven doel, het bereiken van de Noordpool. Hun tocht duurde van 24 februari tot 23 april. In 2007 maakte Dansercoer – in navolging van de beroemde Belgica-expeditie onder leiding van Adrien de Gerlache – een zeiltocht naar Antarctica.

(https://nl.wikipedia.org/wiki/Dixie_Dansercoer)

1. VERHAAL

Eerste indrukken

Vooraf

- Sprak de omslagillustratie je aan?
- Is het een boek dat je aandacht zou trekken in de boekhandel of bibliotheek?
- Wat was je eerste indruk van dit boek voor je het verhaal las?

Vragen over het verhaal

- Vind je het onderwerp interessant?
- Wilde je verder lezen? Wilde je weten hoe het verder ging en hoe het zou eindigen? Waarom (niet)?

Serie

- Wisten jullie dat dit het vierde deel uit een serie is? (*serie over de poolgebieden*)
- Hebben jullie de andere delen al gelezen? Zo niet, willen jullie de andere delen lezen na het lezen van 'Alarm op spitsbergen'? Indien wel, mogen er nog delen over Emma en haar vrienden verschijnen? Waarom wel? Waarom niet?

Longyearben

'Ligt er bij jullie geen sneeuw?' vraagt Mary- Ann, de eigenares van het hotel.

'Nee, in april nooit', antwoord ik. (...) 'En deze winter viel er ook niets.' (p.5)

Zoek enkele afbeeldingen van Longyearben en start een gesprek.

- Vinden jullie *Alarm op spitsbergen* een geslaagde titel voor dit verhaal?
- Weten jullie nog van welk eiland dit de grootste stad is? (Spitsbergen)
- En Spitsbergen is het grootste eiland van welke eilandengroep? (Svalbard)
- Het is het noordelijkst bewoonde gebied op aarde. Weten jullie nog wat Longyearben betekent? (p.11, Longyear is de naam van de Amerikaanse eigenaar van de eerste steenkoolmijnen op Spitsbergen. By is een Noors woord dat stad betekent.
- Hoeveel ijsberen leven er? (3000) en hoeveel mensen? (2667)
- Wat vinden jullie van Longyearben als jullie de foto's zien?
- Zouden jullie graag eens reizen naar Longyearben? Wat zouden jullie daar doen?
- Zouden jullie net als Emma en haar vrienden graag op expeditie gaan?
- Extra informatie: <https://nl.wikipedia.org/wiki/Longyearbyen>

Filmpjes, Foto's en illustraties

De bekende poolreiziger Dixie Dansercoer zorgt voor de juistheid van de feiten én voor bijzondere foto's en filmpjes.

- Hadden jullie al gehoord van Dixie Dansercoer?
- Hebben jullie de app Layer gedownload om zo de filmpjes te bekijken?
- Wat vonden jullie van het 'tot leven scannen' van de beelden en filmpjes? Zijn die een meerwaarde voor het verhaal? Komt het verhaal zo meer tot leven?
- Wat vonden jullie van de illustraties?

2. BESPREKING GEBEURTENISSEN EN THEMA'S

Miniklimaatop op Spitsbergen

Bespreek deze citaten met de juryleden.

'We moeten stoppen met fossiele brandstoffen op te graven.' (p.23)

'Er zijn mogelijkheden voor alternatieve energie op Spitsbergen. Zonne- en windenergie.' (p.23)

'Ze protesteren tegen de sluiting van de mijnen. Ze willen geen vage milieubeloften, maar geld en banen.' (p.24)

- Hebben jullie al gehoord van de klimaatopwarming?
- Zijn jullie daar zelf ook mee bezig? (In jullie dagelijkse leven? Op school? Thuis?)

- Vinden jullie net als Emma en haar vrienden dat regeringen iets moeten doen om de klimaatopwarming te beperken? Kunnen wij iets doen?
- Emma, Svea en Antonio spreken op een miniklimaatop. Zouden jullie dat doen? Zouden jullie een spreekbeurt geven in de klas over de klimaatopwarming?
- *'We hebben prachtig beeldmateriaal om het publiek te boeien. Wie interessante dingen ziet, zal ook goed luisteren.'* (p.29) Zijn jullie het hiermee eens?
- Zouden jullie graag achteraan het boek meer informatie over de klimaatopwarming gelezen hebben?
- *'Het is logisch dat het botst als de meningen verschillen.'* (p.28) Snappen jullie beide partijen? Met wie zijn jullie het eens?
- Meer informatie: <https://wikikids.nl/Klimaatverandering> <https://www.ketnet.be/Karrewiet/19-september-2015-klimaatopwarming-vlaanderen>

Mini-expeditie

De uiteenzetting over alternatieve energie wordt al snel een mini-expeditie. Emma stelt een alternatieve-energietocht van mijnplaats naar mijnplaats voor. (Een tocht van Longyearbyen naar Barentsburg)

'Spitsbergen is de ideale plek om alternatieve energie te promoten. Dit is een klimaatop met veel persbelangstelling. Laten we een mini-expeditie met alternatieve energie organiseren.' (p.31)

'We willen wind-en zonne-energie promoten als een volwaardig alternatief voor de mijnen. Het plan is om met onze expeditie in drie dagen Barentsburg te bereiken.' (p.68)

- Vinden jullie zo een expeditie gevaarlijk? Of is het best spannend?
- Zouden jullie deelnemen aan de expeditie als je de kans kreeg? Een expeditie in de poolgebieden? Of ergens helemaal anders?
- Het wordt al snel duidelijk dat iemand de drie vrienden het zwijgen probeert op te leggen. Wie? (p.97, De Noren willen hun eigen gewin beschermen) Wie schakelen ze daarvoor in? (Boris en zijn collega's, want zij willen hun job behouden)
- Hoe dwarsbomen ze hen? (Tenten vernield, materiaal ontvreemd, touwen kites werden doorgesneden, pers: 'het team van Emma Dewit zegt geen nee tegen de sneeuwscooter. Ze zijn minder milieubewust dan ze zich voordoen.' (p.130))
- Zouden jullie net als Emma en haar vrienden doorzetten of zouden jullie opgeven omdat het te gevaarlijk wordt?
- Hoe maken de vrienden duidelijk dat alternatieve energie gebruikt kan worden? (Gebruik het zonlicht (om te koken, de zonnecelpanelen op de tent zetten het licht om in elektriciteit, p.93)

Besprek ook

- 'Wetenschap helpt de mensen vooruit en maakt de wereld beter. Als iedereen zich angstig thuis opsluit, wordt het een bedroevende wereld.' (p.8, Emma)
- 'Ik vind dat ouders hun kinderen de kans moeten geven om hun eigen weg te zoeken.' (p.8, Emma)
- 'Hoelang blijven de laatste ongerepte gebieden nog ongerept?' vraag ik. 'Wat zijn de gevolgen van het massatoerisme?' (p.36)
- 'Vreemd hoe de natuur hier vreselijk tekeer kan gaan en plots weer zacht en lieflijk wordt.' (p.128)
- 'Dat licht blijft wel nog even. De zon gaat niet meer onder tot en met 24 augustus.' (p.15)
- Wie is Sysseman? (gouverneur van Spitsbergen, p.60)
- Wereldzaadbank (p.61)

3. BESPREKING VERHAALELEMENTEN

Vertelperspectief en schrijfstijl

- Het verhaal wordt verteld door Emma. Zouden jullie graag eens lezen hoe Svea of Antonio het avontuur beleven?
- Naast het verhaal van de drie vrienden krijgen we ook grijze kaders met de gedachten en leefwereld van Boris die in de mijn werkt. Vonden jullie het boeiend om ook zijn verhaal te lezen?
- Vonden jullie het verwarrend om verschillende verhaallijnen door elkaar te lezen? Of lezen ze vlot door elkaar? Hebben de grijze vakken geholpen?

- Wat vonden jullie van de schrijfstijl? Leest het verhaal vlot?

Personages

Emma: Emma houdt van wetenschap. Klimaatverandering en het milieu zijn heel belangrijk voor haar.

Antonio: Italiaan. Maakt vaak ruzie met Svea. Grapjas.

Svea: haar hele houding straalt zekerheid uit. Het lijkt alsof ze nooit twijfelt en altijd precies weet wat ze doet. (p.13)

Mikkie: De beste vriend van Emma. Mag deze keer niet mee van zijn moeder.

Boris: Werkt in de steenkoolmijn en is best tevreden met zijn job

Finn en Jens: twee broers die ervaring hebben met expedities en Emma, Svea en Antonio begeleiden op hun tocht. Jongens van weinig woorden.

- Vinden jullie dat de personages goed uitgewerkt zijn?
- Of is het verhaal belangrijker dan de gevoelens of karakters van de personages in dit boek?
- Welk personage vind je het leukst en waarom?
- Zijn er te veel of te weinig personages in het verhaal? Waarom?
- Welke invloed hebben de personages op elkaar?
- Zijn alle personages even belangrijk? Zou je een personage kunnen weglaten? Waarom (niet)?
- Wat weet je over dit personage?
- Wat vind je van dit personage?
- Hoe zou je dit personage omschrijven?
- Zou je je met dit personage kunnen identificeren of liever met iemand anders? Kan je ook aangeven waarom?

Einde (p.140-141)

Bespreek volgende citaten

'We werken aan een afbouwscenario voor de mijnen. Maar we denken ook aan nieuwe werkgelegenheid. Er zijn plannen voor windmolens en zonnepanelen op Spitsbergen.' (p.141)

'Jullie missie is geslaagd', zegt de sysselman en hij knikt goedkeurend.' (p.142)

- Wat vinden jullie van dit einde?
- Vinden jullie de missie geslaagd?
- Is het geloofwaardig dat er zo snel iets kan veranderen? Dat mensen zo snel van mening kunnen veranderen na eerst de hele expeditie te proberen doen mislukken?
- Is dit geloofwaardig? Vind je dat dit einde hoort bij dit verhaal?

Tot slot

- Wat vonden jullie van de weetjes die Emma voor ons opschrijft? (bijvoorbeeld zonnebrillen p.19, tranen)
- Als je het boek aan iemand zou moeten aanbevelen, wat zou je dan zeggen? Zou je het aanbevelen of niet?
- Wat heeft jou het meest geraakt in dit verhaal?
- Zijn er dingen die je graag aan de auteur zou willen vragen?
- Zou je nog andere boeken van de auteur lezen?

Juryleden kunnen online op de KJV-boeken reageren.

Ga naar www.kjv.be, klik op 'Welke boeken moet ik lezen' en dan op de groep en het boek in kwestie.